ABŞ-nin ikiüzlü siyasəti

Bu ölkənin Rusiya sülhməramlılarının Qarabağdan çıxarılmasına fərqli yanaşması bunu bir daha təsdiqləyir

Azərbaycan xalqı çoxdan gözlədiyi tarixi günlərin sevincini yaşadı. Rusiya sülhməramlı kontingenti vaxtından əvvəl Qarabağı tərk etdi. Çünki illərdən bəri Ermənistanın günahı ucbatından uzadılan Qarabağ münaqişəsi artıq tarixə qovuşub.

Beynəlxalq təşkilatların 30 il ərzində həll edə bilmədiyi münaqişəyə Azərbaycan öz gücü, qüdrəti və ən başlıcası isə, düzgün yürütdüyü xarici və daxili siyasəti ilə, 44 günlük Vətən müharibəsində Ermənistan üzərində qazandığı tarixi zəfəri ilə son qoydu. Rusiya sülhməramlılarının Qarabağdan çıxarılması Azərbaycan diplomatiyasının uğurlu tarixi qələbəsidir.

2020-ci ilin 10 noyabrında üçtərəfli Bəyanatda sülhməramlıların 2025-i ilə qədər müvəqqəti olaraq Qarabağda yerləşdirilməsi nəzərdə tutulumuşdu. Onların bölgəyə müvəqqəti yerləşdirilməsi bəndinin bəyanata salınmasını məhz Prezident İlham Əliyev israr etmişdi. Amma son proseslər də göstərdi ki, rus sülhməramlılarının 2025-ci ilə qədər qalmasına zərurət yoxdur. Çünki şanlı Azərbaycan Ordusu 2023-cü il sentyabrın 20-də uzun illər Qarabağda məskən salmış separatçıları təmizləmək üçün lokal xarakterli antiterror tədbirləri həyata keçirdi. 24 saata yaxın davam edən uğurlu əməliyyat nəticəsində separatçılar ağ bayraq qaldıraraq silahı yerə qoyub təslim oldular. Bundan sonra isə Qarabağda yaşayan ermənilər könüllü olaraq evlərini tərk edərək yaşamaq üçün Ermənistana getdilər. Rusiya sülhməramlı kontingenti öz öhdəliklərini tam yerinə yetirmişdi. Artıq Qarabağ separatçılardan və Ermənistan ordusunun tör-töküntülərindən təmizlənmişdi. Sülhməramlılar üçün, demək olar ki, bölgədə yerinə yetirilməli iş qalmamışdı. Azərbaycanın Qarabağda yaratdığı tarixi şərait sülhməramlıların bölgədən çıxması üçün zəruri şərait yaratmışdı.

Rusiya sülhməramlılarının Qarabağdan çıxmasına beynəlxalq təşkilatlar və ölkələrdən fərqli reaksiyalar verildi. Maraqlıdır ki, ABŞ məsələyə mənfi münasibət bildirdi. ABŞ-nin sülhməramlıların Qarabağdan çıxarılmasını müsbət hal kimi qiymətləndirməməsi, neqativ tərzdə şərh etməsi Amerikanın riyakarlığının daha bir göstəricisi oldu. Məlumdur ki, ABŞ də, Fransa da zaman-zaman Qarabağ münaqişəsinin həllinin ən böyük əleyhdarlarıdır. Dövlət Departamentinin nümayəndəsinin sülhməramlılarla bağlı açıqlaması ABŞ-nin yenə də əvvəlki ikiüzlü mövqeyində qaldığını təsdiq etdi. İndiyədək dünyanın bütün bölgələrindən Rusiyanı sıxışdırmağa çalışan ABŞ-nin Qarabağdakı sülhməramlılara yanaşmada fərqli mövqe ortaya qoyması təəccüb doğurmaya bilməzdi. Hansı ki, Amerika dəfələrlə Rusiyanı Dnestryanı bölgədən, Abxaziya və Cənubi Osetiyadan sülhməramlı kontingenti çıxarmağa çağırıb. Yaxşı xatırlayırıq ki, 2022-ci ilin yanvarında KTMT qüvvələrinin Qazaxıstandan çıxarılmasını alqışlamışdı. Amma Rusiya sülhməramlılarının Qarabağı tərk etməsinə fərqli yanaşması bu ölkənin ikiüzlü siyasətinə sadiq qalmasını bir daha göstərdi. Gözlənilən o idi ki, ABŞ münaqişənin başa çatmasını, Qarabağda sülhün bərqərar olmasını və sülhməramlıların bölgədən vaxtından əvvəl çıxmasını müsbət qiymətləndirəcək. Amma ABŞ-nin gözlənilənlərin əksinə bu cür addım atması onu göstərdi ki, bu ölkə regionda davamlı sülhün təmin olunmasında maraqlı deyil və öz geosiyasi məqsədlərini güdür.

Qaldı ki Rusiya sülhməramlılarının Qarabağı vaxtından əvvəl tərk etməsi, ilk növbədə Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin sağlam əsaslar üzərində qurulmasını göstərir. İki dövlət liderinin şəxsi münasibətləri də ölkələrimiz arasında əlaqələri gücləndirən amillərdən biridir. Tam inamla demək olar ki, sülhməramlıların çıxarılması Azərbaycanla Rusiya arasında münasibətləri zəiflədən yox, gücləndirən faktordur. Yaxın və uzaq tariximizə nəzər salanda görürük ki, iki ölkə arasında münasibətlər həmişə yaxşı olub, əlaqələr dostluq və qarşılıqlı əlaqələr istiqamətində inkişaf edib. Sülhməramlıların Qarabağdan vaxtından əvvəl çıxarılmasından sonra ikitərəfli dostluq münasibətləri daha da güclənəcək, əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar yaranacaq. Bakı və Moskva arasındakı dostluq və mehribanlıq qarşıdakı illərdə inkişafa böyük təkan verəcək.

Rusiya sülhməramlılarının Qarabağdan çıxması regionda bir çox reallıqları da dəyişdi. Artıq Ağdamda yerləşən Türkiyə-Rusiya Birgə Monitorinq Mərkəzi də fəaliyyətini dayandıracaq. Bu barədə Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyindən bildirilib. Məlumatda deyilir: "Türkiyə Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında imzalanan Memorandumla Qarabağ bölgəsində atəşkəs rejiminə nəzarət etmək və qanun pozuntularının qarşısının alınması məqsədilə 2021-ci il yanvarın 30-da Azərbaycanın Ağdam şəhərində yaradılmış Türkiyə-Rusiya Birgə Monitorinq Mərkəzinin fəaliyyətini tamamlamaq üçün proses Rusiya Federasiyası və Azərbaycan ilə koordinasiyalı şəkildə davam etdirilir". Çünki artıq Qarabağ münaqişəsi başa çatıb. Sülhməramlıların bölgədə görməyə bir işi qalmayıb.

Uzun illər Azərbaycana qarşı çirkin kampaniya yürüdən qüvvələr Rusiya sülhməramlı kontingentinin Azərbaycana yerləşməsindən sonra öz məkrli məqsədlərini yenidən ortaya qoydular və bu mövzu ilə bağlı yalan və iftiralarla dolu proqnozlar verdilər. Yalnız öz məkrli maraqlarına xidmət edən məlumatlar yaydılar. Lakin sülhməramlıların bölgədən çıxarılması onların bu əməllərinin iflasa uğramasına gətirib çıxartdı. Həmişə olduğu kimi, Azərbaycan həqiqəti qalib gəldi. Yalan və iftiralar yayan Qərb ölkələri isə pərt vəziyyətə düşdülər.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2024.- 21 aprel, № 80.- S.7.